

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ХУДОЖНЬОГО СТИЛЮ ЯНА ВАН ГОЙЕНА ТА ВІЛЛЕМА ВАН ДЕ ВЕЛЬДЕ: СПІЛЬНІ РИСИ ТА ВІДМІННОСТІ

Журжик Д.О.

студентка

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, Україна

Голландське мистецтво Золотого віку XVII століття визначається особливою естетикою, технікою та темами, які відображають особливості того періоду в історії Нідерландів. Однією з ключових особливостей голландського живопису того часу є реалізм та вивчення повсякденного життя. Художники стали активно використовувати свою творчість для відображення реальності, зображуючи сцени з життя простих людей, пейзажі, портрети та натюрморти [3]. Мабуть, найвідомішими живописцями Голландії є Ян ван Гойєн та Віллем ван де Вельде.

Ян ван Гойєн любив відбивати на своїх полотнах вітряки, пустельні дюни, канали з човниками, що ковзають по них, передавати повітря, насичене вологою. Саме завдяки йому остаточно сформовано стиль передачі національного пейзажу Голландії [1]. Ян ван Гойєн був представником тонального пейзажу. Композиції його картин відрізняються впевненими діагоналями перспективи до лінії горизонту, а також ощадливістю в кольорі. Палітри його робіт можна назвати дещо монохромними, а ґрунт, що просвічує, в роботах надає його пейзажам неймовірну глибину. Також глибина передається за рахунок більш опрацьованого переднього плану, тоді як задній здається більш розмитим.

У другій половині XVII століття, частково під впливом зарубіжних тенденцій, а також внаслідок еволюції ідеології буржуазії, картини, аналогічні тим, що створював Гойєн, сприймаються як занадто буденно-скромні. Тоді виникає новий тип пейзажного мистецтва. Зберігаючи реалістичний характер, він тепер відрізняється більш широкою концепцією, орієнтованою на сильний емоційний вплив. Колір, набуває більш виразної тональної інтенсивності.

Представником нового типу живопису став Віллем ван де Вельде Молодший. Він зображував штиль і шторми, відливи та припливи, похмурі та легкі хмари, туман та ясну погоду [2]. Ван де Велде умів передати відчуття свіжості вітру, вологості морського повітря. Здається незбагненним, як це можна зробити лініями фарб. Але ці картини природи у ван де Вельде немислимі без кораблів. Його поезія контрастна, двополюсна, і її образи складаються тільки в протиставленні маленького щільного тіла судна і безмежної хисткої стихії моря і неба. Можна сказати, що морська природа одухотворена у ван де Вельде і корабель – фокус цього одухотворення [4].

Спільною рисою обох художників був реалізм і деталізація. І Ян ван Гойєн, і Віллем ван де Вельде поділяли прихильність до реалізму у своїх роботах. Ван Гойєн досяг цього завдяки своїм детальним дослідженням голландської сільської місцевості, зосереджуючись на природній красі та простоті ландшафту. Подібним чином Ван де Велде зображував морські сцени з прискіпливою увагою до деталей, від конструкції кораблів до динамічного зображення моря.

Важливою спільною рисою їхніх робіт є наголос на атмосферних ефектах. Ван Гойєн був майстром у вловлюванні настрою сцени завдяки використанню кольору та світла, часто зображуючи вологе, важке повітря голландського клімату. Ван де Велде так само передавав атмосферні умови у своїх морських пейзажах, зображуючи світло та текстуру води та неба, щоб відобразити час доби та погодні умови.

Слід наголосити, що бидва митці були новаторами у своїх жанрах. Використання Ван Гойеном обмеженої колірної палітри і його прийоми зображення світла і тіні вплинули на розвиток пейзажного живопису. Навпаки, детальне й точне зображення морських сцен Ван де Вельде встановило нові стандарти реалізму в живописі морських пейзажів.

Найбільш очевидна різниця між Яном ван Гойеном і Віллемом ван де Вельде полягає у виборі теми. Ван Гойен зосереджувався на пейзажах, зображуючи сільську голландську місцевість, тоді як Ван де Вельде спеціалізувався на морських сюжетах, зображуючи море в різних умовах і морські битви.

Стиль Ван Гойена характеризується монохроматичною кольоровою гамою та широким підходом до композиції, що створює відчуття єдності та спокою в його пейзажах. Навпаки, роботи Ван де Вельде вирізняються тонкою деталізацією, точністю та динамічною композицією морських пейзажів, що відображають рух і енергію моря.

Пейзажі Ван Гойена часто викликають спокійний, споглядальний настрій, запрошуючи глядача поміркувати про красу та неосяжність природного світу. З іншого боку, морські пейзажі Ван де Вельде можуть варіюватися від спокійних і мирних до драматичних і бурхливих, зображаючи різноманітні настрої моря та змальовуючи людський досвід морського життя.

Таким чином, Ян ван Гойен і Віллем ван де Вельде зробили значний внесок у голландський Золотий вік живопису, кожен з яких опановував свої відповідні жанри пейзажу та морського живопису. Поділяючи прихильність до реалізму, атмосферного ефекту та інновацій, їхні художні стилі відрізняються тематикою, стилістичним підходом та емоційним впливом. Спокійні пейзажі Ван Гойена та динамічні морські пейзажі Ван де Вельде пропонують контрастні, але взаємодоповнюючі види природи, відображаючи багатство та різноманітність голландського мистецтва XVII століття.

Список використаних джерел:

1. Jan Josephsz. van Goyen. URL: <https://www.museothyssen.org/en/collection/artists/goyen-jan-josephsz-van> (дата звернення: 13.01.2024).
2. Van de Velde&Son. URL: <https://www.codart.nl> дата звернення: 13.01.2024).
3. Wijnand M. A Tradition of Tolerance. *Discovering the Dutch: On Culture and Society of the Netherlands*. JSTOR Amsterdam University Press, 2010. P. 109–119. URL: (дата звернення: 11.01.2024).
4. Willem van de Velde the Younger. URL: <https://johnnyvanhaefte.com> (дата звернення: 11.01.2024).